

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 257/08-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Lalíka prerokoval sťažnosť Mgr. B. P., B., zastúpenej advokátkou JUDr. B. P., B., ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 35/1998, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. B. P. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 35/1998 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 35/1998 p r i k a z u j e k o n a ť vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Mgr. B. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Mgr. B. P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. B. P., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 257/08-11 zo 7. augusta 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. B. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 35/1998.

2. Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu 5. júna 2008 vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu 16. októbra 1998 návrh na začatie konania vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvoде. Predmetné súdne konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 27 C 35/1998.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uviedla: „... Od podania žalobného návrhu dňa 16. 10. 1998 bolo vo veci vyporiadania BSM, pod sp. zn. 27C/35/98 vytýčených 41 nekonštruktívnych pojednávani...“

... bolo vo veci vykonané dokazovanie - vypočutie jedného svedka na pojednávaní konanom dňa 21. 03. 2007 Ing. B. K. a po troch rokoch od návrhu navrhovateľky na prizvanie súdneho znalca do konania bol uznesením Okresného súdu Bratislava III. zo dňa 29. 09. 2006, sp. zn. 27 C 35/98 ustanovený Ing. J. I. ...

Od pojednávania dňa 04. 02. 2004 do dňa 14. 06. 2006 súd dva roky absolútne nekonal, čo považujeme za dlhodobú nečinnosť, nakoľko sudca nevykonával vo veci žiadne úkony. Pojednávanie dňa 4. 2. 2004 ukončil tým, že vec odročuje za účelom vyhotovenia znaleckého posudku. Uznesenie o ustanovení znalca však vyhotovil až po viac než dvoch rokoch...

Rozhodnutie vo veci samej neexistuje od podania žalobného návrhu odo dňa 16. 10. 1998 desať rokov, táto doba je však neadekvátna náročnosti skutkovej a právnej problematiky prejednáwanej veci, naviac ak od rozhodnutia záviselo riešenie bytovej situácie nielen sťažovateľky, ale aj jej vtedy maloletých detí (odporca do dnešného dňa nezabezpečil náhradný byt navrhovateľke a jej deťom). Bývala postupne v troch cudzích bytoch, ktoré si požičiavala a prenajímala od rodinných príslušníkov.

Nečinnosťou okresného súdu vznikli zbytočné prietahy v konaní, pretože okresný súd neprimerane dlho koná. Sťažovateľka je toho názoru, že postupom okresného súdu v posudzovanej veci je porušené základné právo zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. “

Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby vo veci vydal tento nález:

„Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 35/98 porušil základné právo Mgr. B. P. ..., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 35/98 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

Mgr. B. P. ... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 300 000 Sk (slovom Tristotisíc slovenských korún), ktoré je jej Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť náhradu trov konania Mgr. B. P. ... vo výške 15 300 Sk na účet... advokátky JUDr. B. P., B. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka zdôvodnila takto:

«... sťažovateľka sa dlhodobo nachádza v právnej neistote, čo s poukazom na § 48 ods. 2 prvej vety Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považuje v konečnom dôsledku za odmietanie výkonu spravodlivosti.

V danom prípade vyporiadavania bezpodielového spoluvlastníctva manželov ide predovšetkým o riešenie aktuálnej bytovej situácie sťažovateľky a preto sme toho názoru, že ľudskosť a empatia by mali byť prioritou v rozhodovacom konaní. Finančnú satisfakciu vo výške 300 000 Sk považujeme len za minimálnu sumu za všetky „životné peripetie a útrapy“, ktoré nekonaním súdu boli spôsobené sťažovateľke a jej deťom, ako aj s ohľadom na skutočnosť, že ceny bytov a nájomov v B. neustále rastú a tak rástli aj jej životné náklady v súvislosti so zabezpečením bytových potrieb. »

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa podpredsedníčka okresného súdu v písomnom podaní (sp. zn. 3482/08) z 30. októbra 2008 priamo k sťažnosti nevyjadrila, avšak v prílohe zaslala vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý uviedol: *„k ústavnej sťažnosti podanej navrhovateľkou vo veci sp. zn. 27 C 35/98 sa vyjadrujem tak, ako k sťažnosti podanej jej zástupkyňou dňa 21. 5. 2008, ktorá bola vedená pod Spr. 2077/08 a ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná...“*

4. Ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky listom č. k. I. ÚS 257/08-28 z 25. novembra 2008, aby sa vyjadrila k stanovisku podpredsedníčky okresného súdu aj k stanovisku zákonného sudcu. Právna zástupkyňa sťažovateľky sa k výzve ústavného súdu nevyjadrila.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností a zo spisu okresného súdu sp. zn. 27 C 35/1998 ústavný súd zistil tento relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Sťažovateľka je navrhovateľkou v konaní sp. zn. 27 C 35/1998 o vypořádanie BSM, ktoré sa vedie na okresnom súde od 16. októbra 1998.

Okresný súd vo veci vykonal tieto procesné úkony:

- 4. novembra 1998 sťažovateľka na výzvu okresného súdu zaplatila súdny poplatok.
- 20. januára 1999 sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci za prítomnosti všetkých účastníkov konania, ktoré bolo odročené. Následne sa v pomerne pravidelných intervaloch uskutočňovali ďalšie pojednávania, ktoré v prevažnej miere boli bez ďalšieho odročované. Bol urobený pokus na mimosúdnu dohodu, ku ktorej nedošlo, a účastníci sa opakovane vyjadrovali písomne k ich stanoviskám, predkladali písomné podklady, resp. sa ústne vyjadrovali.

- 17. novembra 2000 sa zákonný sudca písomne vyjadril k sťažnosti (Spr. 2110/00) na prieťahy v konaní.

- 4. februára 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu vykonania znaleckého dokazovania.

- Podaním okresnému súde 24. novembra 2004 právna zástupkyňa sťažovateľky urgovala ustanovenie znalca.

- 31. marca 2006 podpredseda okresného súdu (totožný so zákonným sudcom) odpovedal listom sp. zn. Spr. 2195/05 na sťažnosť sťažovateľky z 8. novembra 2005 na prieťahy v konaní.

- 14. júna 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sa právna zástupkyňa sťažovateľky vyjadrila, že k zmiernemu riešeniu sporu nedošlo. Pojednávanie bolo odročené na 4. október 2006 z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania.

- 29. septembra 2006 okresný súd vydal uznesenie č. k. 27 C 35/98-178, ktorým ustanovil znalca Ing. J. I. na ocenenie veci a uložil mu vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní.

- 4. októbra 2006 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom bolo doručené účastníkom uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania a uložené odporcovi predložiť listiny.

- 9. októbra 2006 okresný súd vydal opravné uznesenie č. k. 27 C 35/98-182, ktorým ustanovil znalca na ocenenie veci.

- 14. novembra 2006 znalec Ing. I. žiadal okresný súd, aby doplnil uznesenie, oznámil adresy účastníkov, udelil súhlas na použitie motorového vozidla, bol zložený preddavok na znalečné, súhlas prizvať pomocníka na zameranie nehnuteľnosti a upravil termín dodania znaleckého posudku.

- 22. novembra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie.

- 5. januára 2007 dal sudca pokyn kancelárii na zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 17. január 2007 a termín pojednávania nariadil na 2. február 2007, ktoré bolo odročené na 21. marec 2007 z dôvodu vypočutia svedka.

- 19. marca 2007 okresný súd vydal uznesenie č. k. 27 C 35/98- 216, ktorým poskytol znalcovi preddavok na odmenu, udelil súhlas, aby použil osobné motorové vozidlo, a predĺžil lehotu 30 dní na vypracovanie znaleckého posudku.

- 21. marca 2007 na pojednávaní vypočul svedka.

- 17. mája 2007 predložil znalec okresnému súdu znalecký posudok a vyúčtovanie svojej odmeny a hotových výdavkov spojených s vypracovaním znaleckého posudku.

- 21. júla 2008 okresný súd vydal uznesenie č. k. 27 C 35/98-273 (ktorým ustanovil znalca Ing. J. H. na ocenenie elektroniky a uložil mu vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní) a uznesenie č. k. 27 C 35/98- 275 (o priznaní znaleckého znalcovi).

- 13. októbra 2008 sa odporca odvolal proti uzneseniu o priznaní znalečného znalcovi.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné vedomosti, ustanoví súd podľa § 127 OSP po vypočutí účastníkov znalca. Ustanovení znalci boli povinní podľa § 8 zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších predpisov (s účinnosťou od 1. septembra 2004 podľa § 16 ods. 2 zákona č. 382/2004 Z. z.

o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) vykonať znaleckú činnosť riadne a včas.

1. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o návrhu na zrušenie a vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode manželstva, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že doterajší priebeh konania len v zanedbateľnom rozsahu ovplyvnila skutková zložitosť veci (potreba znaleckých posudkov na ocenenie hnutel'ných a nehnuteľných vecí), ktorá však je dostatočne poznaná všeobecnými súdmi (judikatúra, rozbery). Sudca prejavil váhavosť a nerozhodnosť a uspokojil sa s formalizovaným postupom opakovaním súdnych pojednávaní v čase od 20. januára 1999 až do podania ústavnej sťažnosti. Aj samotné ustanovenie znalca okresnému súdu trvalo (napriek urgencií sťažovateľky) od 4. februára 2004 do 29. septembra 2006. Uznesenie navyše muselo byť následne opravované.

1.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil okolnosti, na základe ktorých sťažovateľka by prispela k zbytočným prierahom v konaní. Sťažovateľka sa opakovane sťažovala na prierahy v konaní a urgovala ustanovenie súdneho znalca.

1.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Sťažovateľka v sťažnosti nekonkretizovala obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, ale poukázala na celkovú dĺžku konania v trvaní takmer 10 rokov.

Ústavný súd zobral do úvahy, že okresný súd fakticky priznal priet'ahy v konaní.

Okresný súd v tomto ohľade nepochybne porušil svoje zákonné povinnosti dané mu predovšetkým Občianskym súdnym poriadkom. Konanie na okresnom súde je poznačené ako celok neefektívnosťou a nesústredenosťou, keď okresný súd mechanicky síce nariad'oval súdne pojednávania, ale ich v prevažnom rozsahu bez ďalšieho odročoval a vec meritórne neposudzoval, a to v celom období od 20. januára 1999 až do podania ústavnej sťažnosti. V čase od 4. februára 2004 do 31. marca 2006 bol okresný súd viac ako 2 roky úplne nečinným. Okresný súd za 10 rokov trvania súdneho konania nerozhodol ani raz vo veci samej.

Aj vzhľadom na uvedené (pozri časť II a 1. bod III. časti odôvodnenia) ústavný súd z hľadiska priet'ahov v konaní hodnotil postup okresného súdu ako celok. Napriek tomu, že okresný súd vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, vykonával pojednávania, zabezpečoval dôkazy, na ktoré sa účastníci odvolávali, ustanovoval znalcov na ocenenie hnutel'ných a nehnuteľných vecí a doručoval písomnosti, v posudzovanej veci ani raz vecne nerozhodol (do podania sťažnosti na ústavnom súde) a navyše konal nekoncentrovane a neefektívne.

Ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 35/1998 už len z dôvodu celkového trvania tohto konania (viac ako 10 rokov) došlo u sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.

2. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

3. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

4. Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 27 C 35/1998 konal bez zbytočných priet'ahov, nepovažoval ale, vzhľadom na okolnosti prípadu, uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k záveru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľky priznať jej primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 300 000 Sk (9 958, 17 €) z dôvodov pretrvávajúcej dlhodobej právnej neistoty vyplývajúcej zo situácie, ktorá jej sťažuje dlhšiu dobu vyporiadať svoje majetkové pomery.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Pri určení jeho výšky ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 27 C 35/1998, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval

priznanie sumy 5 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nepredstavuje realizáciu práva priznaného čl. 46 ods. 3 ústavy, t. j. primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožňovať s odškodným, s náhradou či už za skutočnú škodu alebo za ušlý zisk.

Podobne už ústavný súd uviedol, že „cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je náhrada nemajetkovej ujmy, a nie prípadná náhrada škody“ (III. ÚS 75/01) alebo „Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie prípadná náhrada škody“ (IV. ÚS 15/03).

Podľa čl. 127 ods. 4 ústavy zodpovednosť toho, kto porušil práva a slobody podľa odseku 1, za škodu alebo inú ujmu nie je rozhodnutím ústavného súdu dotknutá.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke, ktorá bola vo veci namietaných porušení práv úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala 2 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 15. júna 2008.

Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2008 patrí advokátke odmena z výpočtového základu 19 056 Sk (632,54 €), t. j. 3 176 Sk (105,42 €) a režijný paušál 190 Sk (6,30 €), teda spolu 3 366 Sk (111, 23 €). Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom v roku 2008 (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 6 732 Sk (223,46 €).

Celková odmena advokátky za právne zastúpenie pred ústavným súdom predstavuje sumu 223,46 € (6 732 Sk), ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2009